

Verkiezingsprogramma

De Bossche Groenen

2018-2022

De Bossche Groenen wil er zijn voor de inwoners. Dat is onze drijfveer: samen kijken naar en praten over wensen en dromen, denken en doen. Samen bouwen aan de gemeente van morgen met een niet alleen idealistische, maar ook realistische blik op de toekomst. Dat gaat niet zonder slag of stoot. En zeker niet zonder de mensen die in onze gemeente wonen, werken en leven. Samen vormen wij die gemeente. We nodigen je uit ons programma te lezen en hopen van harte dat je je erin herkent en ons wilt ondersteunen onze doelen te realiseren.

Inhoud

Voorwoord	3
<hr/>	
De groene stad Natuur, energie, dierenwelzijn en circulaire economie	4
<hr/>	
De leefbare stad Verkeer, wonen en veiligheid	10
<hr/>	
De levendige stad Kunst, cultuur, recreatie en sport	14
<hr/>	
De zorgzame stad Economie, veiligheid, burgerparticipatie, onderwijs, zorg en welzijn	17
<hr/>	

Voorwoord

Half zeven 's ochtends. De wekker gaat, maar je was eigenlijk al wakker door de fluitende vogels. Brood en beleg uit de omgeving vullen je maag. De zonnepanelen op het dak zorgen voor licht op de ontbijttafel. Je hangt nog gauw even de was op. En dan verlaat je het huis. School en werk zijn veilig en snel te bereiken op de fiets. De bus biedt uitkomst bij storm of andere tegenslag. Op het schoolplein worden afspraken gemaakt. Tussen kinderen, maar ook tussen ouders. Wie zie je straks in de speeltuin? Wie heeft er een boommachine te leen? Wie gaat er dit weekend mee naar die theatervoorstelling?

Het is fijn fietsen op het fietspad. Ook met die kleine naast je. Want brommers rijden op de weg. Onderweg zie je bloeiende bermen en hoor je kwetterende zwaluwen. Omdat je op de snelwegen rondom de stad niet harder dan tachtig mag, hoor je die een stuk minder. In de verte zie je de contouren van een paar windmolens, net als de toren van de Sint Jan bakens aan de horizon. Aan de overkant zwaait een bekende.

Tijdens de lunchpauze neem je de watertaxi naar de binnenstad. De winkelstraten ogen uitnodigend met al die terrasjes. De straten staan niet meer vol met vrachtwagens die winkels bevoorraden, de elektrische busje hoor je nauwelijks. Posters vertellen je wat er allemaal te doen is. Ah, ook voor je tienerzoon is er wat leuks komend weekend.

Na het werk haal je de jongste kinderen op. Die zijn vies van het buiten spelen. Mooi zo. Op het menu staan biologische groenten uit de buurtmoestuin. Na de afwas is het tijd voor hobby's. Gelukkig ligt er geen rubbergranulaat meer op het kunstgrasveld van je kinderen en is er weer betaalbare muziekles.

Als de jongsten op bed liggen, is het jouw beurt om met de hond te wandelen. Sinds er zoveel dingen te doen zijn in den Brede Bossche School, zie je veel minder hangjongeren op straat. Minder rommel ook, trouwens. In de schemer zie je een vleermuis voorbij schieten. Die heeft ook een plek gekregen bij de verbouwing van dat lege kantoorpand tot huurappartementencomplex.

Nog voordat je de voordeur hebt bereikt, begint het te gieten. Het is fijn dat zoveel mensen de tegels uit hun tuin hebben gehaald, het water sijpelt soepel de grond in. Je zet nog gauw even de container voor plastic afval aan de straat. En dan gaat de voordeur dicht. Tot morgen.

Een droom? Nee: De Bossche Groenen.

Lees meer over onze idealen in dit verkiezingsprogramma

De Groene Stad

Natuur

Natuur in de stad is goed voor planten en dieren maar ook voor mensen. Het zorgt voor een duurzame, levendige en aantrekkelijke stad. De openbare ruimte moet daarvoor anders worden ingericht en beheerd. Wij willen bloemrijke linten langs wegen en fietspaden, natuurvriendelijke oevers langs sloten en plassen en meer vruchtdragende bomen en struiken in parken en plantsoenen.

Monotone gazons hebben weinig te bieden voor mens en dier. Deze willen we omvormen naar bloem- en kruidenrijke graslanden, waar bijen en vlinders voedsel vinden en bewoners bloemen kunnen plukken. In een natuurlijke en groene omgeving worden mensen gestimuleerd om te (lunch) wandelen en kinderen gaan er vaker buiten spelen. Dit is belangrijk voor hun ontwikkeling en gezondheid. Uiteraard moet er ook voldoende gazon overblijven om te picknicken en als trapveldjes. Maar we zien voldoende kansen om de openbare ruimte van onze stad biodiverser in te richten. Stadsmoestuinen, groene daken en geveltuintjes dragen daar ook aan bij. Uiteindelijk ontstaat hierdoor een fraai netwerk van natuur dat zich door de stad slingert. Het verbindt de gebieden van buiten de stad met de groene gebieden in de stad. Hierlangs kunnen dieren, planten en mensen zich op een fijne en veilige manier verplaatsen.

Bomen dragen bij aan een beter leefklimaat. Ze filteren schadelijk fijnstof, leggen CO₂ vast en zorgen voor schaduw en luchtvochtigheid. Dit draagt bij aan een klimaatbestendige stad. Wij willen voor iedere burger van onze gemeente minimaal één boom in de openbare ruimte aanplanten. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een klimaatbos van minimaal 100 hectare.

Een natuurlijk landschap rondom de stad is van levensbelang, zowel voor de stad zelf als voor de omliggende kernen. Hier kunnen mensen recreëren en genieten van de bijzondere natuur die 's-Hertogenbosch rijk is. De groene buffer rond de stad willen wij vrijhouden van grootschalige agrarische bebouwing. Hier liggen kansen voor landschapsontwikkeling, nieuwe natuur, extensieve recreatie en energielandschappen. Niet-agrarisch gebonden bedrijven in het buitengebied, die de kwaliteit en de leefbaarheid van het gebied aantasten, kunnen worden verplaatst naar daarvoor bestemde en geschikte bedrijventerreinen. Overbodig geworden stallen en leegstaande loodsen dienen te worden gesloopt. Dat kan door een sloofof de landgoedregeling toe te passen.

Verdere versnippering van het buitengebied moet worden tegengegaan. Hiervoor is een doortastende planologische visie op het buitengebied noodzakelijk. Bij bouwontwikkelingen, waarbij het aantal verloren vierkante meter aan groen niet ter plaatse kan worden gecompenseerd, dient de ontwikkelaar een bedrag in een gemeentelijk groenfonds te storten. Het fonds kan worden ingezet om landschap en natuur elders weer te ontwikkelen. Zo betalen projectontwikkelaars en grote bedrijven mee aan de natuur rondom de stad. Zij profiteren hier immers ook van.

Een belangrijke wens van De Bossche Groenen is de hekwerken tussen de verschillende grondeigendommen op de Hooge Heide te verwijderen. Waar nodig zorgen vlechtschermen of natuurlijke afscheidingen voor de begrenzingen van de bospercelen. Brabant Water heeft daar aan de Waterleidingstraat al een begin mee gemaakt. Zo ontstaat een aaneengesloten bos- en heidegebied tussen Rosmalen en Nuland waar mens en dier vrij kunnen bewegen. Ook op andere locaties in de gemeente willen wij bos- en natuurgebieden met elkaar verbinden.

De groene buffer tussen de A2 en de Diepteweg in Empel willen we behouden. Dit bos staat op de nominatie om te wijken voor een bedrijventerrein. Dat zou een betere ecologische verbinding tussen gebieden in en buiten de stad in de weg staan. Ecologische verbindingen zijn van enorm belang om uitsterven van soorten te voorkomen. En ook om dieren op een veilige wijze langs wegen te leiden zonder dat ze verkeerslachtoffers worden. De Bossche Groenen wil het programma voor de Groene Delta continueren. O.a. door in samenwerking met de gemeente Vught en de Provincie Noord-Brabant (zoals oorspronkelijk bedoeld) het Natuurnetwerk in de Gement verder uit te breiden. Van het Vlijmens Ven tot in het zuiden aan het Drongelens Kanaal en in het westen tot aan de Deutersestraat. Hierdoor ontstaat één groot, aaneengesloten natuurgebied. De boerderijen in de Gement kunnen worden omgevormd naar stadsboerderijen, gekoppeld aan stadslandbouw-, zorg educatie en voedselbankprojecten. De Rosmalense polder en de polder van Bokhoven bieden veel ruimte om natuur te ontwikkelen i.c.m. cultuurhistorie en recreatie. Maar ook voor de ontwikkeling van energielandschappen. Door de aanleg van biomassa-bos, CO2-moerassen en voedselbos worden deze nu intensieve polders benut voor zowel duurzaamheid als biodiversiteit.

Zoals eerder in het oorspronkelijke plan, bij de aanleg van de eerste fase Kanaalpark gepresenteerd, kan de tweede fase Kanaalpark in zijn geheel worden gerealiseerd. Dat is mogelijk door teveel betaalde gelden, voor het niet conform de overeenkomst met de minister verlengen van de kunstwerken tot 40 meter (4 miljoen euro) over het Maximakanaal, terug te vorderen van Rijkswaterstaat.

De Meerse Plas maakt onderdeel uit van een stedelijk overgangsgebied en de toekomstige nieuwe natte natuurparel (de Dungense polder). Wij vinden daarom dat het motorcrossterrein van Lidu met de lawaaisport niet thuishoort in deze omgeving. Motorcrossvereniging Les Vites zit in de Kanaalzone ook in de weg. We zetten daarom in op het verplaatsen van zowel Les Vites als Lidu naar Nieuw Zevenbergen in de gemeente Oss.

Voor 1 januari 2024 moeten alle asbestdaken gesaneerd zijn. We willen dat de gemeente dat snel in beeld gaat brengen en met een aanvalsplan komt.

Het Levensbomenbos is een succes. In november hebben velen daar een herinneringsboom geplant. De vraag was groter dan het aanbod. Daarom zien wij reden tot uitbreiding van het Levensbomenbos op een tweede locatie. Bij het Engelermeer zien wij mogelijkheden daarvoor. Dit is tevens een geschikte locatie voor een voedselbos.

Het razende verkeer op de snelwegen A2 en A59 veroorzaken veel verstoring, stress en vervuiling voor de aangrenzende wijken. Naast het aanpakken van de maximale snelheid is het zaak om deze snelwegen 'in te pakken' in het groen. Door de aanleg van een groene gordel van bos langs deze snelwegen worden de aangrenzende wijken beschermd. Op sommige plekken staat al bos. Deze bossen willen wij met elkaar verbinden. Bijvoorbeeld door het bos langs de Wasweg door te trekken naar de Sluisweg. Een gordel van bos langs de snelweg biedt niet alleen bescherming voor de wijkbewoners, maar vormt ook belangrijk leefgebied voor vogels, kleine zoogdieren en insecten.

Met een campagne, waarbij actief biologische alternatieven worden aangereikt, willen wij burgers bewust maken van de schadelijkheid van bestrijdingsmiddelen voor de natuur.

Energie

De groenste stad van Nederland. Dat is de ambitie van De Bossche Groenen voor Den Bosch. Dat kan onder meer door de wijken en bedrijventerreinen te vergroenen en het stimuleren en subsidiëren van de aanleg van groene daken. En door landelijk een vooraanstaande positie in te nemen op klimaat- en energiegebied. Niet door een dictaat op te leggen, maar door samen met de inwoners te kijken wat mogelijk is.

De Bossche Groenen streeft ernaar dat de stad eerder dan 2050 klimaatneutraal is. Dat doen wij door in te zetten op energiebesparing, burgers en bedrijven te stimuleren hun woningen en panden energieneutraal te maken of te bouwen en door het opwekken van groene energie binnen en buiten onze gemeentegrenzen. De impact van windmolens op de omgeving is groot. Daarom vindt De Bossche Groenen dat de ruimtelijke invulling zorgvuldige gedaan moet worden en dat burgers en omwonenden maximaal en vroegtijdig betrokken moeten worden.

De gemeente 's-Hertogenbosch kan het goede voorbeeld geven op het terrein van duurzaamheid. Nieuwe gebouwen die eigendom zijn van de gemeente, zoals bijvoorbeeld scholen en sportaccommodaties, worden voortaan klimaatneutraal gebouwd. De gemeente zou hier in de begroting voldoende geld voor vrij moeten maken.

Woningbouwcorporaties kunnen meer energiemaatregelen nemen die goed zijn voor het milieu en beter voor de portemonnee van de huurder. Energielasten kunnen omlaag door de installatie van zonnepanelen op huurwoningen en verouderde huurwoningen optimaal en duurzaam te renoveren. In overleg met de coöperaties zou de gemeente hier initiatief in kunnen nemen door hier financieel bij te leggen. Zoals wettelijk vastgelegd worden alle sociale huurwoningen uiterlijk 2020 met een E-, F- en G-label verbeterd naar minimaal label B maar wat De Bossche Groenen betreft wordt dat label A of klimaatneutraal.

Naast woningbouwcorporaties kunnen ook huiseigenaren nog een slag maken in verduurzaming van hun woning. De gemeente maakt dat makkelijker met duurzaamheidssubsidies en lagere WOZ-belasting voor huiseigenaren met een huis dat minstens energielabel B heeft. Daarnaast kunnen de welstandseisen voor zonnepanelen soepeler, zodat meer huiseigenaren gestimuleerd worden over te gaan op zonne-energie.

Gebruik van fossiele brandstoffen draagt niet bij aan de klimaatdoelstellingen van de stad. Nieuwe wijken die worden gebouwd in onder meer de Groote Wielen en de Haverleij, krijgen daarom helemaal geen (fossiel) gas meer.

De Bossche Groenen is groot voorstander van het oprichten van een Groen Gemeentelijk Energiebedrijf (GGE). Dit doel willen wij dichterbij brengen o.a. door primair in te zetten op zonnepanelen: het plaatsen hiervan op daarvoor geschikte daken van bedrijven, kantoren en (huur)woningen en door de aanleg van zonneparken. Verder zien wij het aanleggen van een zonnepark op de afgedekte vuilstortplaats aan de Oude Baan in Rosmalen als een waardevolle en belangrijke mogelijkheid. Daarnaast zien wij het op peil houden van de subsidiepot voor het isoleren van particuliere woningen en stimulering van het gebruik van aardwarmte door Koude-Warmte Opslag (KWO) als een belangrijk middel voor inwoners om te kunnen en willen investeren.

Met het grootschalig aanplanten van voedsel- en klimaatbossen wordt CO2 vastgelegd en door versterking van de openbare ruimte en particuliere tuinen tegen te gaan, kan het hemelwater bij hevige regenbuien beter worden opgenomen.

De Bossche Groenen wil particuliere woningbezitters stimuleren de eigen tuin te onttegen, bijvoorbeeld door de OZB te verlagen. Het woningbestand in onze stad bestaat voor de helft uit sociale huurwoningen. Met woningcorporaties maken we afspraken om bij het aanbieden van een huurwoning het in stand houden van een voor- en achtertuin aan te moedigen en eventueel op te nemen in het huurcontract.

De Bossche Groenen wil dat Den Bosch een Fair Trade gemeente wordt. De gemeente moet aantonen dat per 2022 al haar inkopen 100% duurzaam zijn.

Dierenwelzijn

De Bossche Groenen vindt dat de gemeente een taak heeft op het gebied van dierenwelzijn. Daarvoor heeft de fractie, samen met twee andere fracties in de raad, een initiatiefvoorstel ingediend om te komen dierenwelzijnsbeleid. De diverse instanties die zich bezig houden met de controle op het houden en verzorgen van dieren, zoals de Dierenbescherming, de Dierenambulance en het Dierenasiel, vragen meer ondersteuning. Dit kan door voldoende subsidie en faciliteiten beschikbaar te stellen.

Voor vragen over bijvoorbeeld zwerfdieren, 'plaaagdieren' en bijenzwermen is het belangrijk dat inwoners makkelijk contact met de gemeente kunnen opnemen. De Dierenambulance zou 24 uur per dag beschikbaar moeten zijn voor de verzorging van gewonde dieren. De gemeente zou hierin moeten bijdragen.

Op hygiënisch gebied en op diervriendelijk gebied moet strenger worden gehandhaafd.

Met het oog op de bescherming van kleine leefgebieden van 'bedreigde' diersoorten, het beheersen van zogenaamde plaagdieren en het opsporen van verwilderde dieren, is een advies- en informatiepunt gewenst. De beleidsplannen voor onderhoud van parken en waterkanten moet wat ons betreft ook diervriendelijker.

De gemeente moet meewerken aan het afbouwen van intensieve veehouderij op ons grondgebied. Verzoeken voor megastallen worden niet gehonoreerd. Dat past niet binnen de transitie naar duurzame biologische veehouderij die wij voor ogen hebben. Stadslandbouw daarentegen moeten we verder faciliteren door het mogelijk maken van stadsboerderijen aan de rand van de stad, zoals in de Dungense Polder en aan de oostzijde bij Nuland en Vinkel.

Honden- en kattenbezit draagt bij aan het welzijn en de gezondheid van mensen.

Het bezit van een hond of kat kan bijdragen aan het gevoel van welzijn van mensen en zou ook voor degenen met een smalle beurs toegankelijk moeten zijn. Het introduceren van een dierenartspraktijk, waarbij een gereduceerd tarief wordt gehanteerd voor die doelgroep, kan daarbij helpen. Wij willen ook de hondenbelasting afschaffen tenzij deze belasting doelbelasting wordt.

De pacht aan plezierjagers op gemeentelijke gronden (bossen, natuurgebieden, braakliggende bedrijventerreinen, landbouwgronden, etc.) willen wij beëindigen. Nut en noodzaak voor de plezierjacht ontbreken; een groot deel van het publiek staat hier zeer kritisch tegenover en wil dat deze jacht wordt afgeschaft. Door af te zien van verpachten blijven er vluchthavens voor vrij bejaagbaar wild.

De Tweede Kamer heeft een verbod afgekondigd op het houden van pelsdieren met ingang van 1 januari 2024. Wij willen dat er sneller een eind komt aan het dierenleed. Wij willen dat de gemeente geld vrijmaakt om de pelsdierfokkerij Van Deurzen in Rosmalen eerder uit te kopen. Daarmee is ook de omgeving verlost van stank- en vliegenoverlast.

Natuur is de laatste decennia uit de stad verdwenen. Onder andere door de manier waarop de woningen zijn gebouwd. Er zijn bijvoorbeeld minder broedmogelijkheden en verblijfsplaatsen voor vogels en vleermuizen. Het aantal mussen is gehalveerd de laatste dertig jaar. In de binnensteden zijn ze verdwenen. De huizen hebben te weinig spleten en kieren. De Bossche Groenen wil daarom dat er bij nieuwbouw en renovatie rekening wordt gehouden met dieren. Zodat er voldoende beschutting is voor dieren. Daarom zetten we in op natuur inclusief bouwen.

Circulaire economie

Afval is grondstof en wordt daardoor economisch steeds interessanter. Daarbij willen wij toewerken naar een gesloten circuit; Cradle to Cradle. De gemeente haalt het gescheiden afval huis aan huis op, inclusief klein chemisch afval (KCA). De Bossche Groenen wil weer een voorjaarsactie invoeren voor grof huisvuil. Voor ieder afgedankt kastje naar de milieustraat rijden is slecht voor het milieu en niet iedereen is in het bezit van een auto.

Burgers en de gemeente kunnen samen de afvalberg verminderen. Als we omgekeerd gaan inzamelen, zoals in Heusden gebeurt, wordt het voor de inwoners makkelijker om afval te scheiden. Nu moet je een paar keer per week een zak met plastic afval wegbrengen naar een daarvoor bestemde container. Terwijl je zwarte container voor restafval bijna leeg voor de deur staat. Als we dat nou omkeren, zullen meer mensen hun afval beter gaan scheiden. Dus plastic in de zwarte container en juist zelf je restafval wegbrengen naar speciale containers in de wijk. Er draaien nu pilots in twee buurten. Wanneer die succesvol zijn, kunnen we dat uitbreiden.

Reclamefolders zijn papierverspilling. Nu krijg je folders in de bus, tenzij je een nee/ja-sticker hebt. De Bossche Groenen wil het makkelijker maken om ongewenste folders te weigeren. In plaats van een nee/ja-sticker of nee/nee-sticker, komt er een ja-ja-sticker voor wie wel geïnteresseerd is in reclamefolders. Net als in Amsterdam het geval is.

Speerpunten De Groene Stad

- Een Gemeentelijk Groen Energiebedrijf (GGE) oprichten.
- Voor iedere inwoner één boom in de openbare ruimte.
- Aanleg klimaatbossen en voedselbos.
- Zonneparken aanleggen, o.a. op de oude vuilnisstort van Rosmalen.
- Subsidies beschikbaar stellen voor zonnepanelen op daken van huurwoningen.
- Alle nieuwe gebouwen binnen de gemeente klimaatneutraal bouwen.
- Het opstellen van een landschapsplan voor het gehele buitengebied en het verwijderen van de hekwerken in het gebied De Hooge Heide.
- Met de gemeente Vught en de Provincie Noord-Brabant het Natuurnetwerk in het zuidelijk deel van de Gement uitbreiden tot één groot, aaneengesloten natuurgebied.
- De tweede fase Kanaalpark in zijn geheel ontwikkelen en inrichten als natuurgebied.
- Met woningbouwcorporaties afspraken maken over vergroenen van voor- en achtertuinen van sociale huurwoningen en ze stimuleren om duurzaam en energieneutraal te bouwen.
- De motorcrossbanen van Lidu en Les Vites worden gesloten en de activiteiten worden verplaatst naar de verenigingsbaan Nieuw-Zevenbergen in Oss.
- Geen ruimte geven aan grote, lichtvervuilende LED schermen en aan hoge reclamemasten langs de in- en uitvalswegen en snelwegen van de stad.
- Aankoop van het Sparrenburgbos, zodat er een groot aaneengesloten natuurgebied bestaat tussen Rosmalen en Nuland. Sparrenburg is de ontbrekende schakel.
- De pelsdierfokkerij en het composteerbedrijf op de Hooge Heide saneren en verplaatsen.
- De pacht van gemeentelijke gronden voor de plezierjacht beëindigen.
- Financiële ondersteuning van het Dierenasiel voortzetten.
- 24/7 een goede Dierenambulance.
- De mogelijkheden voor nestplekken en broedgelegenheid voor vogels door de aanleg van dichte hagen, nestkasten, zwaluwtorens stimuleren.
- Dierenparkjes en kinderboerderijen blijvend ondersteunen.
- De hondenbelasting afschaffen.
- De Bossche Groenen wil de natuur de stad in trekken. Dat betekent meer rust- en stiltegebieden creëren en inrichten voor dieren.
- Bij nieuwbouw en renovatie moet er rekening worden gehouden met een optimaal leefmilieu voor dieren. Dat betekent natuur inclusief bouwen.

- Meer mogelijkheden voor stadslandbouw.
 - Geen steun voor megastallen.
 - Plastic afval wordt thuis opgehaald.
 - Invoeren van de ja/ja-sticker.
-
-
-
-

De Leefbare Stad

Verkeer

De Bossche Groenen wil het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer stimuleren. Het autoverkeer blijft de komende jaren doorgroeien en de druk op de (binnen-)stad zal verder toenemen. Onze dichtbevolkte provincie wordt door het autoverkeer zonder meer flink belast. De schaarste aan ruimte in en om de stad, de verkeers-(on)veiligheid, de uitstoot van schadelijke stoffen zoals fijnstof en stikstofoxiden, kortom ons leefklimaat, vraagt scherpe keuzes.

Reden waarom wij willen doorpakken op de ombouw van de binnenstadsring naar een groene, 30 km/u boulevard. De aanleg van de Randweg heeft de binnenstadsring ontlast en de bereikbaarheid van de stad verhoogd, maar zorgt nu voor verkeersdruk en opstopping op de doorstroommassen zichtbaar in wijken als Paleiskwartier en Boschveld. De verkeersintensiteit op de tweede ring van de stad en de daarmee gepaard gaande toename van de parkeerdruk, zet de leefbaarheid van de buitenwijken sterk onder druk.

Door te kiezen voor andere vervoersmiddelen, met het beter faciliteren en actief aanmoedigen om gebruik te maken van openbaar vervoer en fiets, kan het gebruik van de auto voor woon-werkverkeer worden teruggedrongen. Daarvoor moeten sternetroutes voor de fiets waar nodig ongelijkvloerse kruisingen krijgen. Daarom kiezen we bijvoorbeeld voor een fietsbrug op de Vlietdijk in de Grote Wielen.

De auto verder uit de binnenstad weren kan onder andere met het uitbreiden van de autovrije zone door de Postelstraat te verbinden met de Uilenburg. Deze zone sluit dan naadloos aan op een autovrij Uilenburgkwartier. Dit biedt mogelijkheden voor het uitbreiden van terrassen en vergroening van de openbare ruimte.

Meer groen in de binnenstad kan ook worden gerealiseerd door een aantal pleinen, zoals het Sint-Janskerkhof en het pleintje voor de Catharinakerk, geheel autovrij te maken en groen in te richten. Straatparkeren in de binnenstad willen wij naar de randen van de binnenstad verplaatsen. De parkeergarages St. Jan, Paleiskwartier en de P&R Maijweg zijn hiervoor zeer geschikt. De gemeentelijke parkeergarage in de Boerenmouw willen wij vrijmaken voor vergunninghouders. Het bevoorraden van de binnenstad met elektrisch aangedreven voertuigen juichen wij toe.

Het leefklimaat ligt ons na aan het hart. We willen de leefkwaliteit verhogen in de wijken die grenzen aan de autosnelwegen om de stad, door de luchtkwaliteit te verbeteren en de geluidsoverlast terug te dringen. Daarvoor willen we snelheid op de ring van Den Bosch (A2 en A59) terugbrengen naar 80 km/u. Beide autosnelwegen lopen door en langs dicht bevolkte woonwijken in Noord, West en Oost.

Het autoverkeer naar transferium De Vliert is een zware belasting voor Hintham en Den Bosch Noord. Met de bouw van een transferium aan de noordoostzijde van de stad zullen deze stadsdelen worden ontlast. Elektrische busjes kunnen vanaf de nieuwe transferium-garage een dienstregeling onderhouden met de stad en een stop bij Station-Oost. Het terrein van transferium De Vliert kan worden herontwikkeld als een aantrekkelijke locatie, vanwege de ligging bij Station-Oost, voor woningen en kantoren.

Het aanleggen van een dicht netwerk met openbare laadpalen draagt bij aan het stimuleren van elektrisch vervoer. Elektrische snorscooters mogen, in tegenstelling tot traditionele brommers en snorscooters, wat ons betreft op het fietspad.

Den Bosch is een waterstad. We maken daar nog veel te weinig gebruik van. Vervoer over water kan het wegverkeer verminderen en moet daarom gestimuleerd en gefaciliteerd worden. Het lijkt ons een uitdaging elektrisch aangedreven watertaxi's tussen Engelen (met een grote wijk als de Haverleij) en de binnenstad van Den Bosch te laten varen. Genoeg potentie lijkt ons.

Toename van goederenvervoer over het spoor vinden wij zorgelijk. Niet alleen vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen door het hart van onze stad, maar ook door de aantasting van het woon- en leefklimaat van de mensen die direct aan het spoor wonen. Denk hierbij aan geluidsoverlast en trillingen, met gevaar voor verzakking van panden. Het aantal goederentreinen moet worden beperkt, de treinen rijden niet in de nachtelijke uren en niet harder dan veertig kilometer per uur. Gevaarlijke en risicovolle transporten horen hier helemaal niet thuis en moeten over de goed beveiligde Betuweroute. Het stadsbestuur zou samen met andere gemeenten moeten optrekken om druk te zetten op minister en Prorail om hier andere keuzes in te maken. Ook ander goederenvervoer moet zo snel mogelijk weer over de Betuweroute.

Om het doorgaand verkeer op de binnenstadring te weren wil De Bossche Groenen de Diezebrug ombouwen tot een fietsbrug. De Vogelstraat willen wij onder het spoor doortrekken en laten aansluiten op de Nelson Mandelalaan. Dat leidt tot minder doorgaand autoverkeer in de Brugstraat en in de binnenstad. Deze aanpassingen mogen echter niet tot ongewenste, extra druk op het Paleiskwartier en de wijk Boschveld leiden. Daarom willen we eerst, bijvoorbeeld via een verkeersmodelonderzoek, nagaan wat de effecten van deze maatregel zijn op het doorgaand verkeer dat niet meer door de Brugstraat rijdt en welke aanpassingen nodig zijn om dit doorgaand verkeer via de buitenring van de stad te geleiden.

Onderhoud van recreatieve fietspaden en veilige oversteekplaatsen willen wij meer aandacht geven. Gevaarlijke kruisingen zoals de T-kruisingen Geulweg/Rijnstraat en Haverlij/Beverspijken, moeten snel worden aangepakt en omgebouwd.

We vinden dat iedereen, jong en oud, veilig over straat moet kunnen. Dat vraagt onder meer veilige schoolroutes zodat kinderen waar mogelijk zelfstandig naar school kunnen. Denk daarbij aan zebrapaden en verkeer remmende maatregelen.

De Haverleij breidt uit met twee kastelen. Bokhoven zal nog meer met doorgaand verkeer te maken krijgen en dat komt de leefbaarheid en veiligheid in het dorp niet ten goede. De Bossche Groenen pleit daarom voor afsluiting van de Bokhovensedijk voor doorgaand, niet bestemmingsgericht, gemotoriseerd verkeer. Dit komt ook de flora en fauna op de dijk en in de directe omgeving ten goede.

Auto's toelaten in de binnenstad, is als roken in een kinderkamer. Elektrisch vervoer is minder belastend voor het milieu en beter voor de luchtkwaliteit. De Bossche Groenen wil daarom meer laadpalen, voor zowel auto's als fietsen. Wie elektrisch rijdt, krijgt bovendien meer privileges. Zo mogen distributeurs die elektrisch rijden dieper de binnenstad in dan vervuilende auto's.

Een volledig elektrische auto is lang niet voor iedereen betaalbaar. Maar ook automobilisten met een auto die op benzine rijdt, kunnen iets doen tegen milieuvervuiling. De Bossche Groenen stimuleert het gebruik van deelauto's, onder meer met goedkopere parkeervergunningen voor deelauto's.

Beter openbaar vervoer naar de dorpen kan het autogebruik ook verminderen. Daarom pleit De Bossche Groenen voor meer bussen van en naar Engelen, Bokhoven, Rosmalen, De Grootte Wielen, Nuland, Vinkel en Empel. Ook de verzorgingshuizen kunnen daarin betrokken worden. Dit kan eventueel vraag gestuurd vervoer (belbus) zijn.

De spoorwegovergang in Orthen is berucht omdat hij onveilig is. Hij ligt diagonaal op het wegdek, waardoor fietsers de kans lopen met hun wiel in de rails terecht komen. Dagelijks komen hier vele scholieren en forenzen langs. Daarnaast is dit spoortraject steeds drukker aan het worden, onder meer met goederenterreinen en het nieuwe spoorboekvrije reizen. Spoorbeheerder ProRail heeft al aandacht voor deze gevaarlijke overgang, maar wij willen daar vaart achter zetten. We willen een fietstunnel op die plek, omdat dat daar de enige echt veilige manier is om over te steken. Dat komt ook het recreatieve fietsverkeer ten goede.

Wonen

Het tekort aan woningen in de sociale huursector moet worden aangepakt. Omdat de corporaties te weinig bouwen, willen we dat de gemeente dat doet. De Bossche Groenen wil minimaal 40% betaalbare huur- en koopwoningen (met een huur tot de huursubsidiegrens of tot 215.000 euro koopsom) in een nieuw op te stellen woningbouwprogramma.

De Bossche Groenen wil dat er in de stad meer ruimte wordt gegeven aan experimenteel bouwen. Dat betekent ruim baan voor CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) projecten, Tiny Houses en andere woonvormen.

Veiligheid

Natuurlijk is het van belang dat we de veiligheid van de inwoners waarborgen. De Bossche Groenen gelooft dat preventie daar een grote bijdrage aan kan leveren. Daarom willen we investeren in jongerenwerk, de sociale wijkteams en onderwijs. Voorlichting over radicalisering moet daar onderdeel van uitmaken.

De Bossche Groenen wil de overlast van coffeeshops in de wijken aanpakken. Door het uitsterfbeleid van de afgelopen jaren is het aantal shops in onze stad afgenomen. Hierdoor is het bij de overgebleven coffeeshops erg druk met de daarbij gepaard gaande (parkeer)overlast. De Bossche Groenen wil daarom dat er meer shops komen (aan de randen van de stad), waardoor de overlast in het centrum wordt teruggedrongen.

Graag zien we dat Den Bosch meedoet aan het in het regeerakkoord aangekondigde experiment met wietteelt.

Speerpunten De Leefbare Stad

- De Vogelstraat doortrekken naar de Nelson Mandelalaan en de Diezebrug ombouwen tot een fietsbrug.
- De diagonale, gelijkvloerse spoorwegovergang in Orthen op het drukke traject Amsterdam-Eindhoven krijgt een fietstunnel.
- Ongelijkvloerse kruisingen voor alle sternetroutes; zoals op de Vlietdijk in Rosmalen.
- Uitbreiding van recreatieve fietspaden en veilige oversteekplaatsen voor fietsverkeer op drukke en gevaarlijke kruisingen.
- Experimenteren met autovrije buurten met parkeervoorzieningen aan de wijkrand.
- Afsluiting van de Bokhovensedijk voor doorgaand gemotoriseerd verkeer.
- Het braakliggende terrein op het Paleiskwartier, dat nu wordt gebruikt voor evenementen, krijgt een permanent karakter in een groene parkachtige setting.
- Straatparkeren in de binnenstad verplaatsen naar de parkeergarages aan de rand van de stad. Parkeren maakt plaats voor groen.
- Autovrije gebied in de Bossche binnenstad uitbreiden.
- Inzetten op elektrisch aangedreven voertuigen die vanuit een centraal distributiecentrum voorraden naar de winkels in de binnenstad brengen.
- Het gebruik van vervuilende en lawaaierige bromfietsen en scooters ontmoedigen. Scooters gaan van het fietspad naar de rijbaan.
- Het gebruik van consumentenvuurwerk ontmoedigen door het instellen van vuurwerkvrije zones en het centraal afsteken van professioneel, gemeentelijk vuurwerk op bruggen en pleinen. Wij willen geen commerciële vuurwerkshows meer.
- Het gebruik van houtkachels en vuurkorven ontmoedigen.
- Minimaal 40% betaalbare huur- en koopwoningen (met een huur tot de huursubsidielgrens of tot 215.000 euro koopsom) in een nieuw op te stellen woningbouwprogramma.
- We pleiten ervoor dat gemeente zelf weer sociale huurwoningen gaat bouwen door als gemeente deel te nemen aan de drie grote woningbouwcorporaties in de stad.
- Geen toename van het aantal goederentreinen door de stad, geen gevaarlijke stoffen, niet harder dan veertig kilometer per uur en niet 's nachts. Eventuele schade aan woningen moet worden gecompenseerd. Wij willen een wand die geluidstrillingen tegenhoudt, zowel aan de kant van het Zand als van Boschveld.
- Experimenteren met gereguleerde wietteelt.

De levendige stad

Kunst en cultuur

Kunst, cultuur en verenigingsleven hebben als cement van onze samenleving een enorme waarde. Ze stimuleren, inspireren en verrijken het leven. Een bloeiend kunstklimaat draagt bij aan een vitale en creatieve Bossche samenleving en blijkt een aantrekkelijke factor voor mensen om zich in onze gemeente te vestigen. Wij willen het culturele aanbod in Den Bosch versterken en ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen hieraan kunnen deelnemen. Uitgaven voor kunst en cultuur zijn nimmer sluitstuk van de begroting of afhankelijk van de economische ontwikkeling.

Geld voor cultuur moet naar de maker, en niet naar de bouwer. Kijk naar de Muzerije; een prachtig pand, maar geen geld meer voor de programmering. Nieuwe culturele initiatieven dienen gemakkelijker in de gelegenheid te worden gesteld een plek te veroveren in het cultuuraanbod. Laat duizend bloemen bloeien en kijk wat aansluit en aanslaat bij het publiek.

De amateurkunst in onze gemeente is, naast de professionele kunst, van groot belang. Duizenden inwoners van jong tot oud houden zich bezig met toneel, beeldende vorming, muziek, zang en dans. Met broedplaatsen voor cultuur, voldoende betaalbare ateliers, oefenruimtes voor muzikanten en opdrachten voor beeldend kunstenaars, stimuleert de gemeente een goed kunstklimaat. Kunst en cultuur verbindt, voegt kwaliteit, inzicht en een ruimere blik toe aan het leven van mensen in de stad. Kleine podia, zoals Bij Katrien, waar amateurkunst en inwoners van de stad terecht kunnen voor ontspanning en plezier, kunnen rekenen op onze steun. Een podium als de Azijnfabriek waar jaarlijks duizenden mensen komen en genieten, heeft recht op een goede betaalbare locatie in onze binnenstad. Bij voorkeur op de huidige plek.

Kunst en cultuur draagt ook in belangrijke mate bij aan het economische klimaat in de stad. Zonder aanwas van onderop en zonder doorontwikkeling van de middelgrote en grotere kunst- en cultuurinstellingen ontbreekt het aan de zo nodige kunstzinnige en culturele dynamiek in de stad. Van de lokale overheid wordt gevraagd om een bij deze tijd passende nieuwe visie op kunst en cultuur in de stad te formuleren en die visie nadrukkelijk samen met betrokkenen vorm en inhoud te geven. Festival Boulevard kan blijvend op onze steun rekenen.

Den Bosch zou op het gebied van kunst en cultuur ambitieus en initiatiefrijk moeten zijn en samen met andere Brabantse steden een vuist moeten maken naar Den Haag. Met als doel het realiseren van een ambitieus cultureel programma voor de stad en de regio.

De Bossche Groenen is voor de bouw van een modern theater. Het bouwen van een groot nieuw theater aan de Parade heeft niet onze voorkeur. Wat ons betreft zijn er andere en betere locaties zoals het Paleiskwartier of de Kop van het Zand. In het licht van de huidige ontwikkelingen kiezen wij voor modernisering van het huidige pand (vernieuwbouw).

Met het wegbezuinigen van Muziekschool de Muzerije is er een gat gevallen in het aanbod van muziekeducatie voor met name jonge mensen in de stad. Wij vinden dat alle kinderen (en volwassenen) in onze provinciehoofdstad toegang moeten hebben tot goed muziekonderwijs, zowel binnenschools als buitenschools. En dat de gemeente daar een taak in heeft.

Subsidie voor kunst in de openbare ruimte willen wij herintroduceren. Het voegt iets toe, verlevendigt en is vaak een ijkpunt in publieke ruimtes als parken en pleinen en in de dynamiek van verkeersstromen in en rond de stad.

De Zuiderpassage is cultureel erfgoed. Het heeft potentie om weer het bruisend hart van de wijk te worden. Waar mensen uit de wijk samen kunnen komen en eenzame ouderen uit hun isolement kunnen raken. Wij willen onderzoeken of het initiatief, zoals bureau Strak Plan heeft gecommuniceerd, alsnog uitgevoerd kan worden. Waardoor er weer een mooie, gezellige ontmoetingsplek bestaat in de wijk.

De Tramkade is een plek waar we trots op zijn. Een broedplaats waar nieuwe initiatieven, wat ons betreft blijvend, terecht kunnen. Het experiment, toegankelijkheid en betaalbaarheid moet uitgangspunt zijn. Ons voorstel is de Tramkade permanent beschikbaar te houden voor dit soort initiatieven en als mogelijke woningbouwlocatie af te schrijven.

Het Zuiderpark is een prachtig park waar wat ons betreft naast wandelen en verblijven in het groen nog meer kan gebeuren. In het Zuiderpark wil onze partij een amfitheater bouwen. Een plek waar ontmoeting, theater en muziek centraal staat. Waar mensen komen om te genieten van mooie voorstellingen. Door te bouwen met natuurlijke materialen past het in de groene omgeving. Uitgangspunt is dat het kleinschalig is, zonder geluidshinder voor de bewoners van Zuid.

Recreatie

De Bossche Groenen is initiatiefnemer van kleinschalige horeca in stadsparken. In dat kader zien wij graag een invulling van het Vakwerkhuisje in het Zuiderpark, evenals een horecavoorziening bij de Grote Wielenplas.

In de omgeving van De Zuiderplas zien wij ook mogelijkheden tot verbetering van de verblijfskwaliteit. Het horecapunt en sanitaire voorzieningen moeten worden verbeterd, waardoor het verblijf aangenamer wordt. Maar wij willen geen aanzuigende werking van gemotoriseerd verkeer. Want dat doet afbreuk aan de natuurbeleving die centraal moet staan in de omgeving van de natte natuurparel het Bossche Broek.

De stad ontbeert een stadscamping voor kort verblijf, bijvoorbeeld gedurende culturele evenementen. De Oosterhoeve aan de Oosterplas kan uitbreiden met een kleinschalige trekkerscamping.

Sport

Sportcomplexen zijn een belangrijke ontmoetingsplek. De gemeente zorgt ervoor dat het gezonde locaties zijn. In de kantine, en op het veld. Daar passen geen kunstgraskorrels van rubbergranulaat bij. Die geven teveel gezondheidsrisico en daar willen we onze kinderen niet aan blootstellen. Maar ook het milieu heeft door het uitloggen van giftige stoffen en microplastics naar de bodem, onder het gebruik van deze korrels te lijden

De subsidie van sportverenigingen is nu (grotendeels) afhankelijk van het aantal jeugdleden. Liever zien we dat er ook andere criteria gelden, zoals de mate van energieverbruik. De gemeente stimuleert verenigingen met een eigen accommodatie om duurzame energie te gebruiken. Op de daken van kantines kunnen bijvoorbeeld gesubsidieerde zonnepanelen liggen. Dat kan er mede aan bijdragen dat de contributie lager wordt.

Het aantal kinderen met een zwemdiploma daalt. Ook in onze gemeente. De reddingsbrigade vraagt hier al jaren aandacht voor. Wij willen daarom het schoolzwemmen herintroduceren.

De gemeente zou ook moeten investeren in urban sports. Zoals het faciliteren van een klimhal en zorgen voor een goede voorziening voor skaters. De skatehal is een prachtige plek en die willen we voor de toekomst behouden.

Speerpunten De Levendige Stad

- Ruimte voor artistiek onderzoek en innovatie door ruimere mogelijkheden en budget beschikbaar te stellen voor 'intreders' en bestaande kunst- en cultuurinitiatieven en instellingen via de Bossche Cultuurfondsen.
- Instellingen, die deel uitmaken van de Bossche Basis Infrastructuur kansen bieden op doorontwikkeling door subsidies langer toe te kennen.
- Verbindingen met andere maatschappelijke domeinen stimuleren en vice versa en daarvoor beleid en een passende stimuleringssubsidieregeling te ontwikkelen.
- Culturele diversiteit en publieksbereik vergroten.
- Cultureel Ondernemerschap, gericht op het tot stand komen en belonen van een gezonde financieringsmix.
- Afstemming kunst en cultuurbeleid met Citymarketing beleid, waarbij wat het laatste betreft scherp(er) moet worden geformuleerd hoe en waarmee 's-Hertogenbosch zich wil profileren en op welke manier kunst- en cultuurinstellingen en initiatieven invloed hebben en ondersteund worden.
- Ondersteuning van amateurkunstbeoefening voor mensen met een smalle beurs.
- De gemeente blijft jongeren- en muziekfestivals stimuleren en subsidiëren.
- Betaalbare ateliers voor (amateur-) kunstenaars met een smalle beurs.
- Geen nieuwbouw van het theater aan de Parade, maar modernisering van het huidige gebouw of nieuwbouw elders.
- Podium De Azijnfabriek integreren in het Erfgoedcluster.
- Subsidie voor kunst in de openbare ruimte herintroduceren.
- Kunstgrasvelden worden ontdaan van korrels gemaakt van rubbergranulaat.

De Zorgzame stad

Economie

De Bossche Groenen is warm voorstander van een basisinkomen. Inkomensbeleid is een bevoegdheid van de Rijksoverheid. Lokaal willen we dat het stadsbestuur gaat experimenteren met de bijstand, zoals enkele andere steden dat al doen. Door ruimte te geven in (de interpretatie van) de regels, wordt het voor mensen makkelijker om mee te doen.

De gemeente stimuleert de lokale economie door, waar juridisch mogelijk, lokale bedrijven gemeentelijke opdrachten te gunnen. De ondernemersverenigingen worden daarbij betrokken. Zo blijft er werkgelegenheid in de gemeente en het scheidt onnodige verkeersbewegingen van bedrijven van elders.

De Bossche Groenen wil het werken dichterbij het wonen brengen en kleinschalige bedrijvigheid in woonwijken stimuleren. Lokale bedrijvigheid in de wijk stimuleert ontmoeting en gaat onnodige verkeersbewegingen tegen. Maar dat mag niet ten koste gaan van de kwaliteit en leefbaarheid in de woonwijk. Een kleinschalig naaiatelier kan wel, een de wijk belastend bedrijf dat wil groeien, niet.

Burgerparticipatie

De Bossche Groenen wil dat de stad samen met de inwoners bestuurd wordt. Dat betekent dat burgers aan de voorkant van beleid meegenomen moeten worden. Wij willen van buiten naar binnen denken. Niet voor inwoners maar met inwoners plannen en de stad vormgeven. Burger met de burgers. Een burgerbegroting is bijvoorbeeld een manier om burgers meer zeggenschap te geven over waar de gemeente het geld aan moet uitgeven. Wij zouden graag zien dat de gemeente hier werk van gaat maken. De dorpen Engelen & Bokhoven, Empel, Nuland en Vinkel zijn met name geschikt voor proeven met een burgerbegroting. Het invoeren van de wijk- en dorpsbudgetten verdient een goede evaluatie. Voortzetting moet gestimuleerd worden.

Droomstad zien wij als een succesvol platform waar burgers ideeën over de toekomst van de stad kunnen lanceren. Deze ideeën verdienen een kans en dat betekent dat de gemeente het platform actief moet gebruiken bij vormgeven van beleid. Waardoor de plannen sneller tot uitvoering komen.

Zorg en welzijn

Wie zorg nodig heeft, krijgt er door de verschillende zorgwetten allerlei administratie bij. Vooral in gezinnen waar een beroep wordt gedaan op meerdere zorgregelingen is dat het geval. Dat kan eenvoudiger. Den Bosch zou, net als enkele andere Nederlandse gemeentes, kunnen experimenteren met een integraal gezins-pgb.

De stad moet zich voorbereiden op de veranderende samenstelling van de bevolking. We willen levensloop bestendig bouwen, zodat ouderen in de wijk kunnen blijven. Er moet een quickscan gemaakt worden waarbij mogelijke knelpunten voor ouderen worden gesignaleerd. De Bossche Groenen staat voor ontmoeting in de wijk, waardoor verschillende generaties elkaar tegenkomen en kunnen helpen. Er moeten woonconcepten voor senioren worden uitgewerkt. We denken aan woongemeenschappen, moderne hofjes, meergeneratie-woningen. Daardoor kunnen ouderen langer zelfstandig blijven en eenzaamheid worden tegengegaan. In de wijken willen we meer ruimte voor ontmoetingsplekken zoals horeca.

Onderwijs

De gemeente gaat niet over de inhoud van onderwijs, maar kan wel meehelpen om binnen het onderwijs meer mogelijk te maken. Zo kan er ruimte worden gemaakt voor schooltuinen, zodat leerlingen leren waar voedsel vandaan komt. Schoolpleinen moeten uitdagend zijn en groter dan de wettelijke minimumnorm. De verkeerssituatie rondom school wordt zo ingericht, dat leerlingen en hun ouders aangemoedigd worden om te voet of met de fiets veilig naar school te komen. Nieuwe schoolgebouwen bouwen we energieneutraal en met veel ruimte voor groene schoolpleinen, waar ook groenonderwijs mogelijk is.

De Bossche Groenen omarmt de 'Brede Bossche School'-gedachte. Volgens dit concept werken de scholen en kinderdagverblijven actief samen met welzijns- en zorginstellingen, culturele en sportverenigingen. Het brengt buurtbewoners bij elkaar en gaat eenzaamheid tegen. Ook in nieuwbouwwijken zoals de Groote Wielen is het belangrijk om buurtbewoners elkaar te laten ontmoeten.

Leren doe je niet alleen op school, maar ook daarbuiten. Dat vergroot bovendien de aansluiting bij de arbeidsmarkt, waar zich blijvend nieuwe beroepen ontwikkelen en steeds andere competenties nodig zijn. Samenwerking van scholen met bedrijven en culturele instellingen zouden we daarom makkelijker moeten maken. Daar kan de stichting Ondernemend Onderwijs een grotere rol in spelen.

Laaggeletterdheid helpt niet bepaald wanneer je probeert een baan te vinden. Ook kan laaggeletterdheid het vinden van de juiste hulp bij problemen met de gezondheid, verslaving of schulden in de weg zitten. Daarom is het belangrijk in te zetten op minder laaggeletterdheid. In Den Bosch zijn er op het Koning Willem 1 College al programma's voor laaggeletterden. Die zouden uitgebreid, beter bekend en maximaal gefaciliteerd moeten worden.

Speerpunten De Zorgzame Stad

-
- Experimenteren met gezins-pgb.

 - Wie zorgt voor een ziek familielid (mantelzorg), kan worden vrijgesteld van sollicitatieplicht.

 - Experimenteren met een burgerbegroting in de kleine kernen en voorzetten inzet wijk- en dorpsbudget.

 - Tegengaan van laaggeletterdheid.

 - Soepeler toepassen van regels voor bijstandsgerechtigden.
